

ZAŁĄCZNIK NR 83

do uchwały Nr XXXVII/113/2000
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 4 lipca 2000 r.

LOKALNE WARTOŚCI ARCHEOLOGICZNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Opracowanie:
Główny projektant studium -
mgr inż. arch. Anna RAIŃCZUK

RZESZÓW, 2009 R.

LOKALNE WARTOŚCI ARCHEOLOGICZNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Podstawą analizy źródeł archeologicznych w aspekcie określonego terytorium jest ich kartograficzne przedstawienie. Na załączniku graficznym Nr 38 naniesiono stanowiska archeologiczne znajdujące się na terenie Rzeszowa i jego najbliższej okolicy. Ich rozmieszczenie daje podstawę do wysnuwania wniosków o określonych preferencjach osadniczych. Uwzględniono na nim 236 stanowisk, z czego na sam Rzeszów przypada 116, a pozostałe leżą w jego najbliższej okolicy.

Oczywiście nie wszystkie z uwzględnionych stanowisk archeologicznych są jednakowo ważne, czyli mają jednakową wartość poznawczą. Mamy tu zarówno duże osady, użytkowane przez długi okres czasu jednej lub wielu kultur (tzw. stanowiska wielokulturowe), jak i pojedyncze znaleziska, określane jako ślady osadnicze. Należy mieć nadzieję, że w przyszłości będzie możliwość dokładniejszego poznania przynajmniej niektórych z nich przez przeprowadzenie badań wykopaliskowych.

Względna obfitość punktów osadniczych stoi w sprzeczności z możliwościami wykorzystania niesionych przez nie informacji dla studiów osadniczych. Ujawniają one istnienie luk w zasiedleniu terenu objętego obecnymi granicami administracyjnymi Rzeszowa, a także jego najbliższego otoczenia. Wydaje się, że niektóre z nich istniały rzeczywiście, inne natomiast odzwierciedlają tylko niedostateczny stan bazy źródłowej. Sytuacja taka wynika z charakteru badań prowadzonych na terenie miasta i jego okolic. W przeważającej części były to badania powierzchniowe, a prace wykopaliskowe ograniczały się z reguły do akcji ratowniczych. Badania planowe zwykle nie wykraczały poza sondáže i weryfikacje.

W zakresie pewnych preferencji osadniczych można zauważyć decydującą rolę Wisłoka, jako osi osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego. Mniejszą rolę odgrywają tu jego dopływy i małe ciek. Wykorzystywano przede wszystkim strefę dolinną - lessowe terasy nadzalewowe. Znacznie rzadziej zasiedlano stoki, krawędź i partie wewnętrzne wysoczyzny. Daje się też zauważyć związek niektórych stanowisk, czy nawet ich zgrupowań (skupisk), z dolinami mniejszych cieków (np. Przyrwa). W znacznej mierze obraz ten oddaje rzeczywistość pradziejową. Dominacja strefy dolinnej jest jeszcze bardziej uwypuklona mniejszą dostępnością tych terenów dla prospekcji archeologicznej (współczesne zagospodarowanie terenów miejskich).

W uchwyceniu prawidłowości rozmieszczenia osadnictwa ważną rolę odgrywa określenie jego związku ze strefami krajobrazu pierwotnego. Na obszarze dzisiejszego Rzeszowa można wyróżnić **3 zasadnicze strefy**:

- 1) dna dolin i terasy zalewowe wieku holocenijskiego, porośnięte przez łągi;
- 2) lessy Przedgórskiego Płaskowyżu lessowego, z wyraźnymi dwoma piętrami roślinności (z granicą między nimi w przybliżeniu odpowiadającej poziomicy 220 m n.p.m.) - grądami na zboczach i terasach oraz borami na wierzchołkach wysoczyzn;
- 3) fragmenty holocenijskich teras nadzalewowych, związanych głównie ze starym korytem Wisłoka, porośnięte grądami.

Intensywne osadnictwo wraz z pojawieniem się pierwszych kultur rolniczych (neolitycznych) przyczyniło się do wielokrotnych zmian tego krajobrazu, jego przekształceń, a nawet dewastacji. Rozmieszczenie stanowisk pokazuje intensywne wykorzystywanie krawędzi płata lessowego oraz niektórych niżej położonych obszarów w obrębie doliny Wisłoka. Istotną rolę odgrywały też małe doliny niewielkich cieków wodnych.

Najstarsze ślady pobytu człowieka sięgają w okolicach Rzeszowa schyłkowego paleolitu, a ściślej jego najmłodszej części, związanej z tzw. **kulturą świderską**. Są to pojedyncze narzędzia krzemienne, którymi posługiwali się łowcy reniferów, eksploatujący środowisko pogranicza tundry i lasu. Żyli oni w małych, kilkunastoosobowych grupach, prowadząc wędrowny tryb życia. Jedynie sezonowo zakładali dłużej zamieszkiwane obozowiska.

Kolejnym epizodem w dziejach ziem nad środkowym Wisłokiem był **mezolit** (środkowa epoka kamienia), to jest okres zawarty między schyłkiem plejstocenu (paleolit) - około 8000 p.n.e., a początkiem wprowadzenia gospodarki rolniczej, czyli neolitem - w pierwszej połowie VI tysiąclecia p.n.e.. Jeszcze do niedawna brak było z okolic Rzeszowa śladów ludów mezolitycznych. Dziś jednak można już wskazać pierwsze zabytki (np. z Rudnej Wielkiej). Są to bardzo charakterystyczne narzędzia krzemienne, cechujące się geometryzacją kształtów (tzw. zbrojniki geometryczne do strzał - trójkąty, trapezy, prostokąty) i bardzo małymi rozmiarami (mikrolityzacja). Ich ilość jest jednak niewielka, co zapewne świadczy o słabej penetracji interesującego nas tu obszaru. Nie wykluczone przy tym, że dotyczy to niżej położonych obszarów w dolinie Wisłoka i Mrowli, już poza Progiem Karpackim.

Z prawdziwym boorem osadniczym spotykamy się natomiast we **wczesnym neolicie**, który był zupełnie nową jakością w naszych pradziejach. Doniosłość tych przemian jest tak wielka, że niektórzy badacze nie wahają się używać terminu "rewolucja neolityczna", dla określenia przejścia do gospodarki wytwórczej. Jej podstawę stanowiła uprawa roli i hodowla zwierząt. Rolnictwo, zapewniające w miarę stałe źródła utrzymania i osiadły tryb życia były przyczyną gwałtownego wzrostu demograficznego. Ten fakt, jak i wspomniana już konieczność pozyskiwania pod uprawę nowych obszarów w wyniku szybkiego wyjąławiania się prymitywnie uprawianej gleby był przyczyną dotarcia wczesno neolitycznych rolników w okolice dzisiejszego Rzeszowa.. Właśnie tutaj, na tzw. Przedgórskim Płaskowyżu Lessowym znaleźli oni szczególnie dogodne dla siebie środowisko. Świadczy o tym ilość znanych dziś stanowisk, oraz ich skupiska właśnie na lessach. Jest to zresztą regułą, że osadnictwo wczesno neolityczne występuje prawie wyłącznie na glebach dobrej jakości. W Rzeszowie i okolicy rozkopano kilka osad tych najstarszych rolników, należących do dużego regionu osadniczego zlokalizowanego na lessach między Rzeszowem a Przemyślem. Były one wielokrotnie wzmiankowane i omawiane, jednak bez szerszej analizy i ogólnych, prahistorycznych wniosków. Dopiero ostatnie opracowania Sławomira Kadrowa wniosły tu zasadnicze zmiany. W świetle tych badań początki osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej rytej w okolicach Rzeszowa należy datować na około 5600 p.n.e. (to jest BC cal. = około 4750 bc conv.). W tym czasie przybywają nad Wisłok pierwsi rolnicy, którzy dali początek bujnie rozwijającemu się regionowi. Z czasem zakładano nowe osady, przenosząc swe polećka w inne miejsca, by ponownie powrócić na "stare miejsca". Wśród materiałów z najlepiej rozpoznanej osady na sta. nr 16 w Rzeszowie (osiedle Piastów) wydzielono aż 5 horyzontów chronologicznych kultury ceramiki wstęgowej rytej. Umożliwia to niejako dynamiczne rozpatrywanie szczegółowych zagadnień z zakresu osadnictwa. Można np. pogrupować poszczególne obiekty w zespoły i przyporządkować węższymi odcinkom czasu. Wiadomo bowiem, iż pojedynczym zespołem organizacyjnym w ówczesnych społecznościach była rodzina, użytkująca tzw. dom z podwórzem. Dziś jest to czytelne jako ślady domu wraz z towarzyszącymi mu jamami. W kolejnych fazach osadniczych tego etapu (kultura ceramiki wstęgowej rytej wraz z kulturą malicką - 5600-3850 BC cal.) na osadzie w Rzeszowie na Osiedlu Piastów liczba takich jednostek (domostw) waha się od 2 do 10, co po odpowiednim

przeliczeniu daje ogólną liczbę mieszkańców osady - od 20 do 60. Idąc dalej tym tropem możemy pokusić się o wyliczenie liczebności całej populacji w mikroregionie. Jeżeli przyjmiemy dla tego czasu kilkanaście równocześnie funkcjonujących osad, na co wskazują nasze źródła, to możemy mówić nawet o kilkuset osobach. Jak na ówczesne warunki jest to liczba bardzo duża.

Najmłodszy horyzont osadnictwa neolitycznych kultur południowych tworzy tzw. **grupa rzeszowska cyklu lendzielsko-polgarskiego**, którą należy datować na drugą połowę IV tys. p.n.e. Jak dotąd nie odkryto zwartych jej zespołów. Na znanych z terenu Rzeszowa stanowiskach (stan. 16, 23, 24) pojedyncze zabytki tej grupy towarzyszą materiałom starszym. Jest to jedno z najslabiej poznanych ugrupowań neolitu polskiego.

W późniejszych okresach neolitu trudno jest wskazać w naszym regionie konkretne osady. O obecności jakichś form osadniczych świadczą pojedyncze znaleziska narzędzi krzemiennych (zwłaszcza siekier) i kamiennych (toporki - np. typu "X" i z guzikowatym obuchem, znane z Rzeszowa. Z całą pewnością mamy tu do czynienia z obecnością plemion **kultury pucharów lejkowatych** (druga część pierwszej i druga połowa IV tysiąclecia p.n.e.). Była to ludność rolnicza, preferująca ekstensywny model rolnictwa (w przeciwieństwie do wcześniejszego, wstęgowego, określanego jako intensywny). Polegał on na eksploatacji wyżej położonych obszarów wysoczyzn i garbów lessowych, które systematycznie odlesiano przez wypalanie, uzyskując w ten sposób nowe pola pod uprawę. Resztki drzew karczowano przy użyciu krzemiennych siekier. Tym właśnie należy tłumaczyć zawrotną karierę tego narzędzia. Mówi się, że to właśnie plemiona kultury pucharów lejkowatych dokonały pierwszych, tak znaczących ingerencji w środowisko naturalne. Nieco inny model osadniczy mogły preferować grupy tej ludności zamieszkujące tereny nizinne, u nas wydmy nad dolnym Wisłokiem i Mrowlą. Stąd bowiem znamy charakterystyczną ceramikę tej kultury.

Niewiele możemy powiedzieć o schyłkowo neolitycznych **kulturach amfor kulistych** (pierwsza część pierwszej połowy III tysiąclecia p.n.e.) i **ceramiki sznurowej** (I połowa III tysiąclecia p.n.e.). Potrafimy oczywiście wskazać pojedyncze siekiery i toporki (np. ze Słocinyczy stan. 6 w Rzeszowie), ale brak jest danych o konkretnych obiektach. Jest to także wynik prowadzonej przez te plemiona gospodarki hodowlanej z częstymi przemieszczeniami (pasterstwo typu nomadycznego). Warto jednak zaznaczyć, że na obszarach sąsiednich występują liczniejsze ślady działalności tych plemion. Szczególnie imponująco prezentują się groby kurhanowe kultury ceramiki sznurowej, rozsiane po całym Podkarpaciu. Z całą pewnością część naszych tzw. znalezisk luźnych to właśnie pozostałość po zniszczonych w przeszłości kurhanach.

Wczesna epoka brązu, która była kontynuatorką neolitycznej tradycji kulturowej, do tej pory była jak gdyby nie zauważana nad środkowym Wisłokiem. Błędnie określano bowiem większość luźnych znalezisk sierpów, siekier i grotów krzemiennych, wiążąc je z kulturą ceramiki sznurowej ze schyłku neolitu. Tymczasem nowe badania wskazują, że w całej Małopolsce wczesna epoka brązu trwała o wiele dłużej niż dotychczas sądzono i wcale nie była okresem przejściowym, ale niejako odrębną epoką. Zaznaczyła się ona nie tylko luźnymi znaleziskami, ale wielofazowymi osadami i cmentarzyskami, trwającymi od drugiej połowy III tysiąclecia do końca XVI (XV ?) wieku p.n.e.

Ślady osady z wczesnej epoki brązu odkryto na osiedlu Baranówka w Rzeszowie (stan. 88-89) - należą one do **kultury mierzanowickiej**. Prawdopodobnie ten sam horyzont reprezentują jeszcze dwa inne stanowiska. Niewiele jeszcze możemy o tym

okresie powiedzieć, ale z pewnością miał on większe znaczenie niż do tej pory sądzono (czy może raczej przemilczano).

Osada na Baranówce dostarczyła jednak głównie materiałów następnej chronologicznie **kultury - trzcienieckiej** (XV/XIV-XIII wiek p.n.e.). Ludność ta to typowi rolnicy, zamieszkujący w osadach otwartych z domostwami słupowymi i towarzyszącymi im obiektami ziemnymi, spełniającymi pierwotnie funkcje jam gospodarczych (zasobowych). Zarówno jedne, jak i drugie, znamy właśnie z Rzeszowa-Baranówki. Warto jednak zaznaczyć, że osada ta nie była jedyną w tym czasie. Znamy bowiem co najmniej 3 inne, rozpoznane jednak tylko przez badania powierzchniowe. Łączą się one w jedną wyraźną dziś prowincję kulturową.

Kolejny etap pradziejów to czasy, na które przypadał bujny rozwój **grupy tarnobrzeskiej**, to jest **środkowa epoka brązu** (XIII wiek p.n.e.) do wczesnej epoki żelaza włącznie (IV-III ? wiek p.n.e.). W ostatnich latach nie badano bowiem żadnego nowego stanowiska. Tym samym osada, wrywkowo rozkopana w latach 50-tych jest najlepiej zbadanym stanowiskiem w omawianym regionie. Nie mamy do tej pory rozpoznanego tak charakterystycznego dla tego czasu cmentarzyska ciałopalnego. Najbliżej położona nekropola to cmentarzysko w Jasionce. Potrafimy jedynie wskazać więcej punktów osadniczych, które dają wyobrażenie o intensywności użytkowania tego terenu w późnej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza. Jest swoistym paradoksem, że wszystkie znane z okolic Rzeszowa zabytki brązowe, pochodzą z wczesnego etapu rozwojowego grupy tarnobrzeskiej, w tym także najbardziej efektowny skarb ozdób, składający się z naramiennika, naszyjnika, bransolety oraz 3 pierścieni. W świetle najnowszych ustaleń należy go datować na czasy około roku 1200 p.n.e., a więc nieco wcześniej niż zwykle się przyjmować. Natomiast ceramika, jaką znamy, wiąże się już ze schyłkową fazą grupy tarnobrzeskiej z wczesnej epoki żelaza, kiedy to nastąpiła prawdopodobnie dalsza koncentracja osadnictwa. Czy jest to odzwierciedlenie rzeczywistej sytuacji kulturowo-osadniczej, czy też jedynie wynik niezadowolającego stanu badań rozstrzygną przyszłe badania.

Materiały młodsze od "tarnobrzeskich", to **zabytki celtyckie i należące do tzw. kultury pomorskiej**. Te ostatnie z całą pewnością reprezentują obcy kulturowo i ludnościowo element, przybyły tu z północy. W Rzeszowie mamy co najmniej 2 stanowiska, z których większe znaczenie ma osada na tzw. Skałce (stan. nr 25). Osady kultury pomorskiej należą do rzadkości, tym cenniejsze jest więc nasze stanowisko. Występujący na nim materiał ceramiczny pozwala datować tę osadę na najmłodszą fazę kultury pomorskiej, odnoszoną już do starszego okresu przedrzymskiego (III wiek p.n.e.). Wrywkowe źródła kultury pomorskiej świadczą o niezbyt intensywnej infiltracji tych właśnie grup ludności, co dotyczy całej Polski południowo-wschodniej. Na koniec III i ewentualnie pierwszą połowę II wieku p.n.e. należy datować jedyny zabytek celtycki, jaki pochodzi z Rzeszowa i okolic, a mianowicie miecz żelazny, wydobyty z Wisłoka. Co prawda kwestionowano jego celtycką proveniencję, ale za taką właśnie interpretacją przemawiają ślady zdobień widocznych w górnej części zabytku (zachowane zdjęcia wykonane przed konserwacją, która zatarła czytelność ornamentu; Archiwum Pracowni Konserwatorskiej Muzeum Okręgowego w Rzeszowie). Miecz ten jest świadectwem penetracji ludów celtyckich na ziemi nad środkowym Wisłokiem. W świetle nowych materiałów i odkryć coraz wyraźniejsza staje się odrębna prowincja kultury lateńskiej (celtyckiej) na terenie Polski południowo-wschodniej, zwłaszcza w górnych dorzeczach Sanu i Wisłoka.

Z definitywną zmianą stosunków kulturowych na ziemiach polskich mamy do czynienia na przełomie starszego i młodszego **okresu przedrzymskiego** (III/II wiek p.n.e.). Wykształcają się wówczas kultury trwające przez blisko 700 lat i pozostające pod silnym wpływem cywilizacji rzymskiej. Dotyczy to zwłaszcza następnego okresu chronologicznego, określanego jako rzymski lub właśnie wpływów rzymskich (I-IV wiek n.e.). W Polsce południowej takim zespołem jest **kultura przeworska**. Z okolic Rzeszowa nie potrafimy wskazać materiałów wczesnych, to jest pochodzących z przedrzymskiej, a nawet wczesnorzymskiej fazy chronologicznej.

Z prawdziwą eksplozją osadniczą mamy do czynienia dopiero od drugiej połowy II wieku n.e. Zdecydowaną większość (jeśli nie wszystkie) ze znanych stanowisk należy odnosić właśnie do późnorzymskiej fazy osadniczej przypadającej na czasy od schyłku II do IV, a nawet pierwszej połowy V wieku (to jest łącznie z wczesnym okresem wędrówek ludów). W ich rozmieszczeniu dostrzec można pewne prawidłowości. Grupują się one w całych skupiskach, odpowiadających zapewne lokalnym strukturom mikroosadniczym, wzdłuż doliny Wisłoka, głównie na krawędziach teras i wysoczyzn oraz w dolinach mniejszych cieków wodnych - np. Mrowli. Intensywne osadnictwo nad tą rzeczką, jak i w całej "nizinnej" strefie omawianego obszaru, jest w pewien sposób nowym elementem. Zarówno dużo wcześniejsze osadnictwo neolityczne, jak też to z epoki brązu, jedynie z rzadka wykorzystywało tę strefę. Wy tłumaczenia tego faktu można szukać w dwóch kierunkach. Pierwszy z nich to udoskonalone, żelazne narzędzia rolnicze, umożliwiające dopiero teraz uprawę cięższych gleb. Natomiast drugi to ruda darniowa, do dziś licznie tu występująca. Być może wykorzystywano ją do produkcji żelaza. Jest to jedynie ostrożna hipoteza, bowiem jak dotąd nie stwierdzono materialnych śladów prowadzonych tu wytopów.

Z **okresu wpływów rzymskich** mamy bardzo różnorodne materiały. Najbardziej interesujący jest zespół grobowy z Rzeszowa-Zalesia (stan. 93). W ciałopalnym, jamowym grobie stwierdzono prawie kompletne wyposażenie wojownika z drugiej połowy II wieku n.e.. Jest to zarazem najstarsza z pewnych dat dotyczących początków osadnictwa w okresie rzymskim nad środkowym Wisłokiem. Inne, znane z tego terenu materiały to zabytki często spotykane na osadach, w tym zwłaszcza ceramika. Od III wieku produkowano nawet naczynia toczone na szybkoobrotowym kole gamcarskim - tzw. ceramika siwa, posiadająca doskonałe parametry użytkowe. Zarówno całe naczynia, jak i ich fragmenty znamy z bardzo wielu stanowisk, a najbardziej reprezentatywne są osady na Staromieściu (stanowiska 2, 68-69). Podobne materiały pochodzą też z okolicznych miejscowości, a przykładem może być osada w Boguchwale.

Ważnymi znaleziskami są dla okresu wpływów rzymskich importy - *przedmioty obcego pochodzenia*. Ze stanowiska nr 2 pochodzi fragment luksusowego naczynia z reliefowym ornamentem - tzw. terra sigillata, wyprodukowanego w jednej z licznych pracowni zlokalizowanych w prowincjach rzymskich. Z kilku innych stanowisk znamy natomiast monety. Do tej pory są to: skarb kilkudziesięciu denarów (?) z Pobitna, brązowa moneta Probusa z rejonu ul. Dąbrowskiego i solid Walentyniana I (364-376) z bliżej nieokreślonego miejsca w Rzeszowie. Ostatnim znaleziskiem są 4 monety srebrne z Rzeszowa-Załęża (stan. 25), stanowiące część skarbu. Są to denary Tytusa (?; 79-81), Trajana (98-117), Antonina Piusa (138-161) i Marka Aureliusza (161-180). Do tego z najbliższych okolic Rzeszowa należy doliczyć kilka innych monet Trajana i Marka Aureliusza (Babica), Maximianusa (286-305; Zwięczyca) oraz nieokreślonych emisji (Boguchwała).

Już w drugiej połowie V i na początku VI wieku pojawia się następna fala osadnicza. Tym razem z całą pewnością są to *ludy słowiańskie*, przybyłe tu ze wschodu. Wykorzystały one właśnie wspomnianą pustkę. W materiałach archeologicznych da się zaobserwować ciągłość tej kultury aż po rozwinięte fazy wczesnego średniowiecza, a nawet dalej do czasów historycznych. Z terenu Rzeszowa i okolic znamy materiały pochodzące już z VII wieku (stan. 19). W miarę upływu czasu ilość stanowisk wzrasta, a zbiorcze zestawienie dla całego wczesnego średniowiecza prezentuje się okazale. Większość umieszczonych tam punktów pochodzi już jednak z czasów po X wieku. Osadnictwo wczesnośredniowieczne objęło, w interesującym nas regionie, krawędziowe partie dolin Wisłoka i mniejszych cieków oraz też niżej położone tereny. Szczególne zagęszczenie stanowisk obserwujemy po obydwu stronach Wisłoka i nad Przyrwą.

Z wielu prowadzonych badań znamy dość sporą ilość materiałów. Niestety nie doczekały się one jeszcze gruntownego opracowania. Dość dokładnie potrafimy odtworzyć ówczesną kulturę materialną, nie odbiegającą od "ogólnosłowiańskiego" wzorca. Typowo rolnicza ludność zamieszkiwała osady otwarte z budynkami naziemnymi oraz szczególnie charakterystycznymi ziemiankami i półziemiankami. W użyciu były narzędzia żelazne, ceramika i ozdoby. Okres ten bywa na ogół dość dobrze charakteryzowany, stąd też nie ma potrzeby dokładniejszego opisywania go.

Warto jednak poświęcić nieco uwagi samym **początkom miasta Rzeszowa**. W wyniku prowadzonych ostatnio badań i obserwacji archeologicznych na terenie Rynku i przyległych ulic można formułować pewne wnioski. Nigdzie nie udało się stwierdzić materiałów starszych niż późno średniowieczne (XIV-wieczne). Od tego już tylko krok do sugestii, że miasto wzmiankowane w 1354 roku powstaje na surowym korzeniu. Wspomniane badania i odkrycia dostarczyły interesujących danych dla charakterystyki najstarszej, miejskiej już, kultury materialnej oraz funkcjonowania Rzeszowa w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Powinno to stać się przedmiotem odrębnego, gruntownego opracowania.

Wszystkie znane, pewne **stanowiska wczesnośredniowieczne** to tzw. *osady otwarte*. Podnoszona przez wielu badaczy *kwestia istnienia grodu* (lub nawet grodów) nie jest do końca jasna. Faktem jest, że nie potrafimy bez żadnych wątpliwości wskazać takiego obiektu. Co prawda próbowano go lokalizować na terenie dawnego dworu Jędrzejowiczów, na tzw. Kopcu Konfederatów Barskich, w rejonie Rynku czy ulicy o frapującej nazwie "Grodzisko", ale nigdzie nie udało się tego odpowiednio udokumentować i udowodnić. Najprostszym rozwiązaniem dla przecięcia dywagacji w literaturze popularnonaukowej wydają się być po prostu badania wykopaliskowe. Jest to w pewnym sensie dość trudne ze względu na znaczne przekształcenia silnie zurbanizowanego terenu.

Konfrontacja danych historycznych i archeologicznych prowadzi do następującej konstatacji.

Na terenie dzisiejszego Rzeszowa istniały we wczesnym średniowieczu ośrodki osadnicze, które dały początek późniejszym wsiom o średniowiecznej metryce - Staromieściu, Ruskiej Wsi, Staroniwie, Pobitnu i Załężu. Pojedyncze stanowiska archeologiczne w obrębie tych miejscowości oraz ich koncentracje właśnie tak należy interpretować. Najlepiej jest to czytelne w przypadku stan. 3, które doskonale pokrywa się z zasięgiem Ruskiej Wsi. Natomiast cały zespół stanowisk po lewej stronie Przyrwy to ślady po średniowiecznym Staromieściu. Podobne wnioskowanie można by przytoczyć dla pozostałych "wsi". Jak wspomniano, brak jest danych o domniemanych grodziskach, które wcale nie musiały tu istnieć.

Intensywność osadnictwa wczesnośredniowiecznego, może przemawiać za hipotezą, że lokacja miasta była niejako naturalnym procesem osadniczym.

Podsumowując, należy stwierdzić, że obraz pradziejów Rzeszowa i okolic jest bardzo niejednorodny.

Obok licznych materiałów z niektórych okresów (np. wczesny neolit, okres wpływów rzymskich) są także jedynie pojedyncze znaleziska z innych (np. paleolit, mezolit). Pobieżny przegląd kultur może sprawiać wrażenie pewnej ciągłości osadniczej. Charakteryzowane odcinki pradziejów są raczej poszczególnymi, odrębnymi epizodami osadniczymi, realizowanymi przez grupy ludzkie i plemiona, które się tu osiedlały, ale także stąd odchodziły i zapewne tu wymierały. Mimo pozornej ciągłości chronologicznej nie istnieje ciągłość osadnicza, ani tym bardziej ludnościowa w skali tak małego regionu. Szereg stanowisk dostarczyło jedynie bardzo fragmentarycznego materiału zabytkowego. Nie można ich dokładniej datować, stąd określane są jako **stanowiska prahistoryczne**. Być może kryją one interesujące źródła, które w przyszłości uzupełnią lub zweryfikują dzisiejszą wiedzę. Wymaga to jednak przeprowadzenia szerszych badań wykopaliskowych na szczególnie ważnych stanowiskach.

Cały obszar Rzeszowa i jego najbliższych okolic został przebadany *metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski*, która rejestruje wszelkie znane do tej pory i nowo odkrywane stanowiska archeologiczne. Z uwzględnionych w opracowaniu **236 stanowisk** jedynie **7 nie posiada dokładnych lokalizacji w terenie** (Rzeszów 5, 11, 18, 22, 33, 71, 100). Odrębny problem stanowi *zgrupowanie stanowisk* lub nawet *nakładanie się jednych na drugie*. Jest to spowodowane różnym czasem odkrywania i dokumentowania części tych samych stanowisk. Dotyczy to np. stan. 52 i 105, 68 i 69, oraz 88 i 89.

Obszary znanych stanowisk archeologicznych to:

- 1) rejon Skałki (stan. nr 25 i sąsiednie),
- 2) rejon Kopca Konfederatów Barskich,
- 3) rejon Lisiej Góry,
- 4) rejon Staromieścia (nad Przyrwą),
- 5) rejon Baranówki (nad Przyrwą),
- 6) rejon Zaczernia (nad Mrowłą),
- 7) rejon Rudnej (nad Mrowłą),
- 8) rejon Zwiężczy.

Obszary prawdopodobnego występowania materiałów archeologicznych to:

- 1) strefy w sąsiedztwie zgrupowań stanowisk,
- 2) strefy na obszarze historycznych wsi, tj.: rejon Staromieścia, Ruskiej Wsi, Staroniwy Pobitna i Załęża,
- 3) strefa najstarszej części miasta (Rynek wraz z przyległymi ulicami), z wyjątkiem niektórych partii zespołu staromiejskiego, gdzie materiały archeologiczne (źródła ruchome, a zwłaszcza warstwy kulturowe) występują z całą pewnością.

Udokumentowane stanowiska archeologiczne to:

1. Rzeszów, stan. 1 - osada wielokulturowa (neolit - CLP; OWR); AZP 103-76/58.
2. Rzeszów, stan. 2 - osada wielokulturowa (neolit; GT; OWR; WŚ); AZP 103-76/47.
3. Rzeszów, stan. 3 - osada wielokulturowa (neolit, GT; OWR; WŚ); AZP 103-76/55

4. Rzeszów, stan. 4 - osada wielokulturowa (neolit - CLP; OWR); AZP 103-76/50
/jest to część większego stanowiska, określanego też jako nr 34 w Rzeszowie, w istocie jest to więc jedno stanowisko/
5. Rzeszów, stan. 5 - ślad osadnictwa (znalezisko luźne - WEB)
/stanowisko nie posiada dokładnej lokalizacji/
6. Rzeszów, stan. 6 - ślad osadnictwa (znalezisko luźne - neolit/WEB)
7. Rzeszów, stan. 7 - osada (WŚ); AZP 103-76/45
8. Rzeszów, stan. 8 - osada (WŚ); AZP 103-76/81
9. Rzeszów, stan. 9 - ślad osadnictwa (neolit - KCWR ?); AZP 103-76/53
10. Rzeszów, stan. 10 - skarb monet rzymskich; AZP 103-76/3
11. Rzeszów, stan. 11 - ślad osadnictwa (znalezisko luźne - GT); AZP 104-76/9
/stanowisko nie posiada dokładnej lokalizacji/
12. Rzeszów, stan. 12 - ślad osadnictwa (neolit, GT, OWR); AZP 104-76/1
13. Rzeszów, stan. 13 - znalezisko luźne monety rzymskiej (Probus)
14. Rzeszów, stan. 14 - ślad osadnictwa (znalezisko luźne - neolit)
15. Rzeszów, stan. 15 - luźne znalezisko miecza żelaznego (III/II w. p.n.e.); AZP 104-76/2
16. Rzeszów, stan. 16 - osada (neolit - KCWR; CLP); AZP 103-76/57
17. Rzeszów, stan. 17 - ślad osadnictwa (znalezisko luźne - neolit); AZP 103-76/56
18. Rzeszów, stan. 18 - osada (?)
/stanowisko bez dokładnej lokalizacji, być może rejon stan. 22/
19. Rzeszów, stan. 19 - osada (WŚ); AZP 103-76/51
20. Rzeszów, stan. 20 - osada (neolit - CLP); AZP 103-76/79
21. Rzeszów, stan. 21 - osada wielokulturowa (GT, OWR); AZP 104-76/3
22. Rzeszów, stan. 22 - osada (neolit - CLP)
Uwaga: w starszej literaturze stanowisko określano nr 18; brak dokładnej lokalizacji.
23. Rzeszów, stan. 23 - osada (neolit KCWR, CLP); AZP 104-76/4
24. Rzeszów, stan. 24 - osada wielokulturowa (neolit - KCWR; OWR; WŚ); AZP 104-76/5
25. Rzeszów, stan. 25 - (tzw. Skałka), osada wielokulturowa (paleolit schyłkowy, neolit - KCWR; CLP; GT ?; KPM; OWR); AZP 103-76/8; wydzielone jako stan. 25A i 25 B
26. Rzeszów, stan. 26 - rejon tzw. Kopca Konfederatów Barskich osada wielokulturowa (neolit - KCWR; GT; KPM ?; OWR; WŚ; domniemane grodzisko WŚ ?); AZP 103-76/4 *z rejonu "Kopca" ma pochodzić także skarb przedmiotów brązowych/*
27. Rzeszów, stan. 27 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 103-76/5
28. Rzeszów, stan. 28 - osada (?); AZP 103-76/25
29. Rzeszów, stan. 29 - ślad osadnictwa (?); AZP 103-76/14
30. Rzeszów, stan. 30 - osada (PŚ); AZP 103-76/23
31. Rzeszów, stan. 31 - osada (neolit); AZP 103-76/24
32. Rzeszów, stan. 32 - osada wielokulturowa (mezolit; neolit; KT; OWR); AZP 103-76/19
33. Rzeszów, stan. 33 - ślad osadnictwa (neolit) */stanowisko bez dokładnej lokalizacji - rejon stan. 16 ?/*
34. Rzeszów, stan. 34 - osada wielokulturowa (neolit; OWR; WŚ) */jest to część dużego stanowiska sztucznie podzielonego na dwa - nr 4 i 34/*
35. Rzeszów, stan. 35 - osada (OWR); AZP 103-76/26
36. Rzeszów, stan. 36 - osada ()WR); AZP 103-76/20

37. Rzeszów, stan. 37 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 103-76/52
38. Rzeszów, stan. 38 - osada (OWR); AZP 103-76/31
39. Rzeszów, stan. 39 - ślad osadnictwa (?); AZP 103-76/54
40. Rzeszów, stan. 40 - ślad osadnictwa (OWR; WŚ); AZP 102-76/18
41. Rzeszów, stan. 41 - osada (WŚ); AZP 103-76/48
42. Rzeszów, stan. 42 - osada (neolit - KCWR ?); AZP 103-76/1
43. Rzeszów, stan. 43 - tzw. Kopiec Konfederatów Barskich (kurhan, grodzisko ?); AZP 103-76/2
44. Rzeszów, stan. 44 - ślad osadnictwa (XVI w.); AZP 103-76/6.
45. Rzeszów, stan. 45 - Ślad osadnictwa (WŚ); AZP 103-76/7.
46. Rzeszów, stan. 46 - osada (?, WŚ); AZP 103-76/12.
47. Rzeszów, stan. 47 - osada (WŚ); AZP 103-76/13.
48. Rzeszów, stan. 48 - osada (WŚ); AZP 103-76/15.
49. Rzeszów, stan. 49 - osada (neolit); AZP 103-76/16.
50. Rzeszów, stan. 50 - ślad osadnictwa (neolit - KCWR; OWR); AZP 103-76/21.
51. Rzeszów, stan. 51 - osada (?, WŚ); AZP 103-76/22.
52. Rzeszów, stan. 52 - osada (?, OWR); AZP 103-76/27 */jest to jedno duże stanowisko razem ze stan. nr 105/*
53. Rzeszów, stan. 53 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 103-76/28.
54. Rzeszów, stan. 54 - osada (?, OWR); AZP 103-76/29.
55. Rzeszów, stan. 55 - osada (?; neolit - KCWR; OWR); AZP 103-76/30.
56. Rzeszów, stan. 56 - osada (?); AZP 103-76/32.
57. Rzeszów, stan. 57 - osada (neolit; OWR); AZP 103-76/33.
58. Rzeszów, stan. 58 - osada (OWR); AZP 103-76/34.
59. Rzeszów, stan. 59 - osada (OWR); AZP 103-76/35.
60. Rzeszów, stan. 60 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 103-76/36.
61. Rzeszów, stan. 61 - osada (neolit); AZP 103-76/37.
62. Rzeszów, stan. 62 - osada (OWR); AZP 103-76/38.
63. Rzeszów, stan. 63 - osada (neolit; OWR); AZP 103-76/39.
64. Rzeszów, stan. 64 - osada (OWR); AZP 103-76/40.
65. Rzeszów, stan. 65 - osada (neolit KCWR); AZP 103-76/41.
66. Rzeszów, stan. 66 - osada (?); AZP 103-76/42
67. Rzeszów, stan. 67 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 103-76/43.
68. Rzeszów, stan. 68 - osada (OWR; WŚ); AZP 103-76/44
69. Rzeszów, stan. 69 - osada (WŚ); AZP 103-76/46 */stanowiska 68 i 69 zostały sztucznie wyodrębnione; pierwotnie było to jedno stanowisko/.*
70. Rzeszów, stan. 70 - ślad osadnictwa (GT); AZP 103-76/49.
71. Rzeszów, stan. 71 - osada (WŚ) */stanowisko bez dokładnej lokalizacji/.*
72. Rzeszów, stan. 72 - ślad osadnictwa (PŚ-XVI w.); AZP 103-76/59.
73. Rzeszów, stan. 73 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 103-76/60.
74. Rzeszów, stan. 74 - osada (?; GT); AZP 103-76/61.
75. Rzeszów, stan. 75 - ślad osadnictwa (WŚ?); AZP 103-76/62.
76. Rzeszów, stan. 76 - osada (GT?); AZP 103-76/63.
77. Rzeszów, stan. 77 - osada (?); AZP 103-76/64.
78. Rzeszów, stan. 78 - osada (?; GT); AZP 103-76/65.
79. Rzeszów, stan. 79 - osada (?, WŚ); AZP 103-76/66.
80. Rzeszów, stan. 80 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 103-76/67
81. Rzeszów, stan. 81 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 103-76/68.
82. Rzeszów, stan. 82 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 103-76/69.
83. Rzeszów, stan. 83 - ślad osadnictwa (neolit ?); AZP 103-76/70.

84. Rzeszów, stan. 84 - osada (?); AZP 103-76/71.
85. Rzeszów, stan. 85 - osada (OWR); AZP 103-76/72.
86. Rzeszów, stan. 86 - osada (neolit); AZP 102-76/19.
87. Rzeszów, stan. 87 - osada (WŚ); AZP 103-76/78.
88. Rzeszów, stan. 88 - osada (neolit; WEB; KT; OWR); AZP 103-76/80
89. Rzeszów, stan. 89 - osada (neolit; WEB; KT; OWR) */stanowiska 88 i 89 należy uznać za jedno stanowisko, sztucznie podzielone/.*
90. Rzeszów, stan. 90 - ślad osadnictwa (GT).
91. Rzeszów, stan. 91 - osada (neolit; WŚ); AZP 104-76/6.
92. Rzeszów, stan. 92 - ślad osadnictwa (OWR; PŚ); AZP 103-77/38.
93. Rzeszów, stan. 93 - cmentarzysko (OWR - II w. n.e.); AZP 104-76/7 (dawniej jako Zalesie 1).
94. Rzeszów, stan. 94 - osada (GT; WŚ); AZP 104-76/8 (dawniej jako Zalesie 2).
95. Rzeszów, stan. 95 - cmentarzysko, osada (?; GT); AZP 104-76/32 (dawniej jako Zalesie 3).
96. Rzeszów, stan. 96 - osada wielokulturowa (paleolit schyłkowy; neolit - KCWR i CLP; GT; OWR); AZP 103-77/1 (dawniej jako Wilkowyja 1).
97. Rzeszów, stan. 97 - osada (neolit - KCWR i CLP); AZP 103-77/2 (dawniej jako Wilkowyja 4).
98. Rzeszów, stan. 98 - osada wielokulturowa (neolit, OWR; WŚ); AZP 104-76/10 (dawniej j jako Zalesie 4).
99. Rzeszów, stan. 99 - osada (neolit ?); AZP 104-76/11.
100. Rzeszów, stan. 100 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 104-76/12 (dawniej jako Biała 1) */stanowisko bez dokładnej lokalizacji/.*
101. Rzeszów, stan. 101 - osada (PŚ); AZP 103-77/26.
102. Rzeszów, stan. 102 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 103-77/27.
103. Rzeszów, stan. 103 - ślad osadnictwa (?; PŚ); AZP 103-77/28.
104. Rzeszów, stan. 104 - osada (OWR; WŚ; PŚ); AZP 103-77/32.
105. Rzeszów, stan. 105 - osada (?; OWR; PŚ); AZP 103-77/33..
106. Rzeszów, stan. 106 - osada (?; epoka kamienia; PŚ); AZP 103-77/37.
107. Rzeszów, stan. 107 - osada (?; WŚ); AZP 104-77/3.
108. Rzeszów, stan. 108 - osada (?; OWR; WŚ; PŚ); AZP 104-76/33.
109. Rzeszów, stan. 109 - osada (?; WŚ; PŚ); AZP 104-77/34.
110. Rzeszów, stan. 110 - osada (?; neolit; WŚ); AZP 104-76/35.
111. Rzeszów, stan. 111 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 104-76/36.
112. Rzeszów, stan. 112 - ślad osadnictwa (WŚ/PŚ); AZP 104-76/37.
113. Rzeszów, stan. 113 - osada (OWR; WŚ); AZP 104-76/38.
114. Rzeszów, stan. 114 - ślad osadnictwa (neolit - KCWR); AZP 103-76/82.
115. Rzeszów, stan. 115 - osada (WŚ); AZP 103-76/10 (dawniej jako Załęże 1).
116. Rzeszów, stan. 116 - osada (neolit; OWR); AZP 103-76/9 (dawniej jako Załęże 2).
117. Biała, stan. 2 - osada (OWR); AZP 104-76/39.
118. Biała, stan. 3 - ślad osadnictwa (OWR ?); AZP 104-76/40.
119. Boguchwała, stan. 1 - osada (neolit - KCWR i CLP); AZP 104-75/1
120. Boguchwała, stan. 2 - osada (OWR); AZP 104-75/2
121. Boguchwała, stan. 3 - ślad osadnictwa (GT); AZP 104-76/18
122. Boguchwała, stan. 5 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 104-76/19.
123. Boguchwała, stan. 6 - osada (neolit; GT; OWR; WŚ; PŚ); AZP 104-76/20
124. Boguchwała, stan. 7 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 104-76/29.
125. Boguchwała, stan. 8 - ślad osadnictwa (PŚ); AZP 104-76/30

126. Boguchwała, stan. 9 - osada (?); AZP 104-76/31.
127. Boguchwała, stan. 13 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 104-75/7.
128. Chmielnik Rzeszowski, stan. 1 - osada pradziejowa; AZP (104-77/6.
129. Chmielnik Rzeszowski, stan. 4 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 104-77/17.
130. Kielnarowa, stan. 1 - osada (neolit, epoka kamienia; ?); AZP 104-44/16.
131. Krasne, stan. 2 - osada (neolit; OWR; WŚ); AZP 103-77/5
132. Krasne, stan. 3 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-77/31
133. Krasne, stan. 4 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-77/32.
134. Krasne, stan. 6 - osada (?); AZP 103-77/15.
135. Krasne, stan. 15 - osada (epoka kamienia; OWR: ?); AZP 103-77/15.
136. Krasne, stan. 16 - ślad osadnictwa (WŚ/PŚ); AZP 103-77/30.
137. Krasne, stan. 20 - ślad osadnictwa (epoka kamienia WŚ); AZP 103-77/39.
138. Krasne, stan. 21 - osada (neolit; WŚ); AZP 103-77/40.
139. Krasne, stan. 22 - ślad osadnictwa (?); AZP 103-77/41.
140. Krasne, stan. 23 - ślad osadnictwa (?; WŚ); AZP 103-77/42.
141. Łąka, stan. 1 - ślad osadnictwa (OWR?); AZP 102-77/8.
142. Łąka, stan. 2 - ślad osadnictwa (WŚ?); AZP 102-77/9.
143. Łąka, stan. 3 - ślad osadnictwa (neolit, OWR); AZP 102-77/10.
144. Łąka, stan. 9 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-77/22.
145. Łąka, stan. 16 - osada (GT; OWR); AZP 102-77/39.
146. Malawa, stan. 7 - osada (WŚ?); AZP 103-77/49.
147. Malawa, stan. 14 - osada (epoka kamienia; ?); AZP 103-77/59.
148. Matysówka, stan. 1 - osada (GT; OWR; ?; PŚ); AZP 104-77/1.
149. Matysówka, stan. 2 - ślad osadnictwa (?); AZP 104-77/2.
150. Matysówka, stan. 3 - osada (?); AZP 104-77/5.
151. Matysówka, stan. 4 - osada (?); AZP 104-77/14.
152. Matysówka, stan. 5 - ślad osadnictwa (GT); AZP 104-77/15.
153. Mrowla, stan. 10 - osada (KT; GT; OWR); AZP 102-75/67.
154. Nowa Wieś, stan. 1 - osada (GT?); AZP 102-76/27.
155. Nowa Wieś, stan. 2 - osada (GT?); AZP 102-76/28.
156. Nowa Wieś, stan. 3 - osada (OWR); AZP 102-77/50.
157. Pogwizdów Nowy, stan. 1 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 102-76/35.
158. Pogwizdów Nowy, stan. 2 - osada (WŚ); AZP 102-76/36.
159. Przybyszówka, stan. 1 - osada (OWR); AZP 103-76/74.
160. Przybyszówka, stan. 2 - osada (GT); AZP 103-76/75.
161. Przybyszówka, stan. 3 - osada (GT); AZP 103-76/76.
162. Przybyszówka, stan. 4 - ślad osadnictwa (?); AZP 103-76/77.
163. Przybyszówka, stan. 5 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 103-75/4.
164. Przybyszówka, stan. 9 - ślad osadnictwa (PŚ); AZP 103-75/8.
165. Przybyszówka, stan. 10 - osada (OWR); AZP 103-75/9.
166. Przybyszówka, stan. 14 - ślad osadnictwa (neolit; OWR); AZP 103-75/13.
167. Raclawówka, stan. 3 - ślad osadnictwa (neolit -CLP); AZP 104-75/26.
168. Rudna Mała, stan. 1 - ślad osadnictwa (WEB); AZP 102-76/13
169. Rudna Mała, stan. 4 - osada (OWR); AZP 102-76/7.
170. Rudna Mała, stan. 5 - osada (OWR); AZP 102-76/8.
171. Rudna Mała, stan. 6 - osada (OWR); AZP 102-76/9.
172. Rudna Mała, stan. 7 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-76/10.
173. Rudna Wielka, stan. 1 - osada (OWR); AZP 102-76/37.
174. Rudna Wielka, stan. 2 - osada (OWR; WŚ); AZP 102-76/38.
175. Rudna Wielka, stan. 3 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 102-75/70.

176. Siedliska, stan. 1 - ślad osadnictwa (neolit; GT); AZP 104-76/21
177. Słocina, stan. 3 - osada (neolit; ?); AZP103-77/9
178. Słocina, stan. 5 - osada (?; WŚ); AZP 103-77/10
179. Słocina, stan. 6 - ślad osadnictwa (?; WŚ); AZP 103-77/43.
180. Słocina, stan. 7 - ślad osadnictwa (epoka kamienia; WŚ); AZP 103-77/44.
181. Słocina, stan. 8 - ślad osadnictwa (?; WŚ); AZP 103-77/47.
182. Słocina, stan. 9 - ślad osadnictwa (epoka kamienia; ?); AZP 103-77/48.
183. Słocina, stan. 10 - ślad osadnictwa (?); AZP 104077/4.
184. Słocina, stan. 11 - osada (?); AZP 104-77/7.
185. Słocina, stan. 12 - ślad osadnictwa (?); AZP 104-77/8.
186. Świlcza, stan. 6 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-75/6.
187. Terliczka, stan. 1 - ślad osadnictwa (OWR?); AZP 102-77/23.
188. Terliczka, stan. 2 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-77/26.
189. Terliczka, stan. 3 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-77/27.
190. Terliczka, stan. 4 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-77/28.
191. Terliczka, stan. 5 - ślad osadnictwa (neolit ?); AZP 102-77/29.
192. Terliczka, stan. 6 - ślad osadnictwa (OWR ?); AZP 102-77/30.
193. Terliczka, stan. 7 - osada (neolit ?); AZP 102-77/49.
194. Trzebowniko, stan. 2 - osada (WŚ); AZP 102-76/17
195. Trzebowniko, stan. 3 - osada (OWR; WŚ); AZP 102-76/14.
196. Trzebowniko, stan. 4 - osada (WŚ?); AZP 102-76/15.
197. Trzebowniko, stan. 5 - osada (WŚ); AZP 102-76/16.
198. Trzebowniko, stan. 6 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 102-76/20.
199. Trzebowniko, stan. 7 - osada (OWR); AZP 102-76/21.
200. Trzebowniko, stan. 8 - osada (OWR); AZP 102-76/22.
201. Trzebowniko, stan. 9 - osada (OWR); AZP 102-76/23.
202. Trzebowniko, stan. 10 - osada (OWR); AZP 102-76/24.
203. Trzebowniko, stan. 11 - osada (GT; OWR); AZP 102-76/25.
204. Trzebowniko, stan. 12 - osada (OWR); AZP 102-76/26.
205. Trzebowniko, stan. 13 - osada (OWR); AZP 102-76/29.
206. Trzebowniko, stan. 14 - osada (OWR); AZP 102-76/32.
207. Trzebowniko, stan. 15 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 102-76/33.
208. Trzebowniko, stan. 16 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 102-76/34.
209. Trzebowniko, stan. 17 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-76/39.
210. Trzebowniko, stan. 18 - osada (WŚ?); 102-76/40.
211. Trzebowniko , stan. 19 - osada (OWR); AZP 102-76/41.
212. Trzebowniko, stan. 20 - osada (WŚ); AZP 102-76/42.
213. Trzebowniko, stan. 21 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-76/43.
214. Trzebowniko, stan. 22 - ślad osadnictwa (WŚ); AZP 102-76/44.
215. Trzebowniko, stan. 23 - ślad osadnictwa (GT); AZP 102-77/1.
216. Trzebowniko, stan. 24 - ślad osadnictwa (?); AZP 102-77/25.
217. Tyczyn, stan. 3 - osada (epoka kamienia; KT; ?); AZP 104-77/34.
218. Zaczernie, stan. 5 - osada (OWR); AZP 102-76/6.
219. Zaczernie, stan. 6 - ślad osadnictwa (OWR); AZP 102-76/30.
220. Zaczernie, stan. 7 - ślad osadnictwa (neolit; OWR); AZP 102-76/31.
221. Załęże, stan. 3 - osada (OWR); AZP 103-76/11.
222. Załęże, stan. 4 - ślad osadnictwa (XV w.); AZP 103-76/17
223. Załęże, stan. 5 - osada (neolit - KCWR); AZP 103-76/18.
224. Załęże, stan. 7 - ślad osadnictwa (?); AZP 103-77/12.
225. Załęże, stan. 8 - ślad osadnictwa (?); AZP 103-77/13.

226. Załęże, stan. 9 - osada (WŚ); AZP 103-77/14.
227. Zwiężczyca, stan. 3 - osada (?; GT; WŚ); AZP 104-76/13.
228. Zwiężczyca, stan. 4 - osada (neolit - KCWR); AZP 104-76/15
229. Zwiężczyca, stan. 6 - osada (OWR); AZP 103-76/73.
230. Zwiężczyca, stan. 7 - osada (WŚ); AZP 104-76/22.
231. Zwiężczyca, stan. 8 - ślad osadnictwa (neolit); AZP 104-76/23.
232. Zwiężczyca, stan. 9 - osada (?; WŚ); AZP 104-76/24.
233. Zwiężczyca, stan. 10 - osada (OWR); AZP 104-76/25.
234. Zwiężczyca, stan. 11 - osada (?); AZP 104-76/26.
235. Zwiężczyca, stan. 12 - osada (?; WŚ); AZP 104-76/27.
236. Zwiężczyca, stan. 13 - ślad osadnictwa (WEB; ?); AZP 104-76/28.

Zastosowane skróty oznaczają:

AZP - Archeologiczne Zdjęcie Polski (podano nr obszaru i nr stanowiska w jego obrębie),

CLP - cykl lendzielsko-polgarski,

GT - grupa tarnobrzaska,

KCWR - kultura ceramiki wstęgowej rytej,

KPM - kultura pomorska,

KT - kultura trzciniecka,

OWR - okres wpływów rzymskich (kultura przeworska),

PŚ - średniowiecze,

WEB - wczesna epoka brązu,

WŚ - wczesne średniowiecze,